Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA DŽERARDA HOGANA [*GERARD HOGAN*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2020. gada 16. jūlijā [1]

Lieta C-485/18

Groupe Lactalis
pret
Premier ministre,
Ministre de l'Agriculture et de l'Alimentation,
Garde des Sceaux, ministre de la Justice,
Ministre de l'Économie et des Finances

(*Conseil d'État* (Valsts padome, Francija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Regula (ES) Nr. 1169/2011 – Pārtikas produktu informācijas sniegšana patērētājiem – Obligāta izcelsmes valsts vai izcelsmes vietas norāde – 26. pants – Saskaņošanas apjoms – 3. pants –Valsts tiesību akti, kas nosaka papildu obligātas ziņas īpašiem pārtikas produktu veidiem vai kategorijām – Nosacījumi –Valsts tiesību akts, ar kuru tiek prasīta obligāta norāde par vietējas, Savienības un ārpus Savienības izcelsmes pienu

I. Ievads

1. Šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1169/2011 (2011. gada 25. oktobris) par pārtikas produktu informācijas sniegšanu patērētājiem [2] 26. panta un 39. panta interpretāciju.

2. Šis lūgums ir iesniegts lietā, kurā tiek izskatīts strīds starp uzņēmumu *Groupe Lactalis* un Francijas premjerministru, tieslietu ministru, lauksaimniecības un pārtikas ministru un ekonomikas un finanšu ministru par 2016. gada 19. augusta Dekrēta Nr. 2016-1137 par piena un piena un gaļas, kas tiek izmantoti kā sastāvdaļas, izcelsmes norādīšanu (*JORF* 2016, Nr. 194, teksts Nr. 18) (turpmāk – "apstrīdētais dekrēts"), tiesiskumu. Saskaņā ar šo dekrētu, ciktāl tas skar pienu, ražotājiem ir pienākums uz produkta marķējuma norādīt piena izcelsmi.

3. Produktu izcelsmes valsts norādīšana produktu marķējumā ir bijis viens no strīdīgākajiem vienotā tirgus aspektiem. Bieži vien marķēšanas prasības ir tikai slēpta metode, lai nodrošinātu, ka priekšroka tiek dota vietējiem produktiem [3]. Tomēr ir arī gadījumi, kad pastāv skaidra un pierādīta saikne starp attiecīgā pārtikas produkta izcelsmes vietu un tā kvalitāti. Savā veidā to pierāda pats Padomes Regulas (EEK) Nr. 2081/92 (1992. gada 14. jūlijs) par lauksaimniecības produktu un pārtikas produktu

1 Oriģinālvaloda – angļu.

2 Un par grozījumiem Eiropas Parlamenta un Padomes Regulās (EK) Nr. 1924/2006 un (EK) Nr. 1925/2006, un par Komisijas Direktīvas 87/250/EEK, Padomes Direktīvas 90/496/EEK, Komisijas Direktīvas 1999/10/EK, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2000/13/EK, Komisijas Direktīvu 2002/67/EK un 2008/5/EK un Komisijas Regulas (EK) Nr. 608/2004 atcelšanu (OV 2011, L 304, 18. lpp.).

3 Skat., piemēram, spriedumu, 1981. gada 17. jūnijs, Komisija/Īrija (113/80, EU:C:1981:139).

ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu un cilmes vietu nosaukumu aizsardzību[4] pastāvēšanas fakts. Patiesais jautājums šajā lietā ir par to, vai valsts tiesību aktā var noteikt šādu pienākumu attiecībā uz piena marķējumu, pamatojot to ar Savienības tiesībām. Tomēr to iemeslu dēļ, kurus gatavojos norādīt, es neuzskatu, ka tas tā ir iesniedzējtiesas norādītajā gadījumā.

4. Tomēr, pirms pievērsties šo jautājumu izvērtēšanai, vispirms ir jānorāda attiecīgie tiesību aktu noteikumi.

II. Tiesiskais regulējums

A. Savienības tiesības

1. Regula Nr. 1169/2011

5. Saskaņā ar Regulas Nr. 1169/2011 1. panta 1. punktu šī regula ir pamats tam, "lai saistībā ar pārtikas produktu informāciju nodrošinātu augstu patērētāju tiesību aizsardzības līmeni, ņemot vērā patērētāju uztveres atšķirības un viņu vajadzības pēc informācijas, vienlaicīgi nodrošinot netraucētu iekšējā tirgus darbību".

6. Regulas 3. panta 1. un 2. punktā ir noteikts:

"1. Noteikumi par pārtikas produktu informāciju paredz nodrošināt augstu patērētāju veselības un interešu aizsardzības līmeni un radīt pamatu tam, lai galapatērētāji varētu veikt apzinātu izvēli un droši lietot uzturā pārtiku, īpaši attiecībā uz veselības, ekonomiskiem, vides, sociāliem un ētiskiem apsvērumiem.

2. Tiesību aktu par pārtikas produktu informāciju mērķis ir Savienībā sasniegt brīvu pārtikas apriti, kas ir likumīgi ražota un tirgota, attiecīgi ņemot vērā nepieciešamību aizsargāt ražotāju likumīgās intereses un veicināt kvalitatīvu produktu ražošanu.

[..]"

7. Regulas Nr. 1169/2011 9. panta, kura nosaukums ir "Obligāto ziņu uzskaitījums", 1. punkta i) apakšpunktā noteikts:

"1. Saskaņā ar regulas 10. līdz 35. pantu un ievērojot šajā nodaļā noteiktos izņēmumus, obligāti norādāmas šādas ziņas:

[..]

i) regulas 26. pantā paredzētajos gadījumos – izcelsmes valsts vai izcelsmes vieta;

[..]."

8. Regulas 10. pantā "Papildu obligātās ziņas īpašiem pārtikas produktu veidiem vai kategorijām" noteikts:

"1. Papildus 9. panta 1. punktā noteiktajam obligāto ziņu uzskaitījumam regulas III pielikumā nosaka papildu obligātās ziņas īpašiem pārtikas produktu veidiem vai kategorijām.

4 OV 1992, L 208, 1. lpp.

2. Lai sniegtu patērētājiem informāciju par pārtikas produktu veidiem vai kategorijām un ņemtu vērā tehnikas un zinātnes attīstību, patērētāju veselības aizsardzību un drošu pārtikas lietošanu, Komisija var grozīt III pielikumu, izmantojot deleģētos aktus saskaņā ar 51. pantu.

[..]"

9. Atbilstoši Regulas Nr. 1169/2011 26. pantam "Izcelsmes valsts vai izcelsmes vieta":

"1. Šo pantu piemēro, neskarot marķēšanas prasības, kas paredzētas konkrētos Savienības tiesību aktos, jo īpaši Padomes Regulā (EK) Nr. 509/2006 (2006. gada 20. marts) par lauksaimniecības produktiem un pārtikas produktiem kā garantētām tradicionālām īpatnībām un Padomes Regulā (EK) Nr. 510/2006 (2006. gada 20. marts) par lauksaimniecības produktu un pārtikas produktu ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu un cilmes vietu nosaukumu aizsardzību.

2. Izcelsmes valsts vai izcelsmes vietas norādīšana ir obligāta:

a) ja tās nenorādīšana var maldināt patērētāju attiecībā uz pārtikas produkta īsto izcelsmes valsti vai izcelsmes vietu, jo īpaši, ja pievienotā informācija vai etiķete varētu netieši norādīt, ka produktam ir cita izcelsmes valsts vai izcelsmes vieta;

b) gaļai, uz kuru attiecas kombinētās nomenklatūras ("KN") kodi, kas uzskaitīti XI pielikumā. Šā punkta piemērošana ir atkarīga no 8. punktā minēto īstenošanas aktu pieņemšanas.

3. Ja pārtikas produkta izcelsmes valsts vai izcelsmes vieta ir norādīta, bet nav tā pati, kas tā galvenajai sastāvdaļai:

a) norāda arī attiecīgās galvenās sastāvdaļas izcelsmes valsts vai izcelsmes vietu; vai

b) norāda, ka galvenās sastāvdaļas izcelsmes valsts vai izcelsmes vieta atšķiras no pārtikas produkta izcelsmes valsts vai izcelsmes vietas.

Šā punkta piemērošana ir atkarīga no 8. punktā minēto īstenošanas aktu pieņemšanas.

4. Komisija piecu gadu laikā pēc 2. punkta b) apakšpunkta piemērošanas iesniedz ziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei, lai izvērtētu obligāto izcelsmes valsts vai izcelsmes vietas marķējumu minētajā apakšpunktā minētajiem produktiem.

5. Komisija līdz 2014. gada 13. decembrim iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumus par obligāto izcelsmes valsts vai izcelsmes vietas norādi attiecībā uz šādiem pārtikas produktiem:

a) cita veida gaļu, kas nav liellopu gaļa un nav minēta 2. punkta b) apakšpunktā;

b) pienu;

c) pienu, ko izmanto par sastāvdaļu piena produktos;

d) neapstrādātiem pārtikas produktiem;

e) pārtikas produktiem ar vienu sastāvdaļu;

f) sastāvdaļām, kas veido vairāk nekā 50 % no pārtikas produkta.

[..]

7. Šī panta 5. un 6. punktā minētajos ziņojumos ņem vērā patērētāja vajadzību būt informētam, izcelsmes valsts vai izcelsmes vietas obligātās norādīšanas noteikuma pamatotību un šādu pasākumu ieviešanas izmaksu un ieguvumu analīzi, tostarp juridisko ietekmi uz iekšējo tirgu un ietekmi uz starptautisko tirdzniecību.

Komisija minētajiem ziņojumiem var pievienot priekšlikumus, lai grozītu attiecīgos Savienības noteikumus.

8. Līdz 2013. gada 13. decembrim un pēc ietekmes novērtējumiem Komisija pieņem īstenošanas aktus attiecībā uz šā panta 2. punkta b) apakšpunkta un šā panta 3. punkta piemērošanu. Īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar 48. panta 2. punktā minēto pārbaudes procedūru.

[..]"

10. VI nodaļā "Valsts tiesību akti" arī ir iekļauti 38. un 39. pants.

11. 38. pantā "Valsts tiesību akti" ir noteikts:

"1. Jautājumos, kas īpaši saskaņoti ar šo regulu, dalībvalstis nedrīkst ne pieņemt, ne paturēt spēkā valsts pasākumus, ja vien tādas pilnvaras nav piešķirtas ar Savienības tiesību aktiem. Minētie valsts pasākumi nerada šķēršļus brīvai preču apritei, tostarp diskrimināciju attiecībā uz pārtikas produktiem no citām dalībvalstīm.

2. Neskarot 39. pantu, dalībvalstis var pieņemt valsts pasākumus jautājumos, kas nav konkrēti saskaņoti ar šo regulu, ar noteikumu, ka tās neaizliedz, nekavē vai neierobežo tādu preču brīvu kustību, uz ko attiecas šī regula."

12. Regulas Nr. 1169/2011 39. pantā "Valsts tiesību akti par papildu obligātajām ziņām" ir noteikts:

"1. Papildus 9. panta 1. punktā un 10. pantā minētajām obligātajām ziņām dalībvalstis var saskaņā ar 45. pantā paredzēto procedūru pieņemt tiesību aktus, kas nosaka papildu obligātās ziņas īpašiem pārtikas veidiem vai kategorijām, pamatojoties uz vismaz vienu no turpmāk norādītajiem iemesliem:

a) sabiedrības veselības aizsardzība;

b) patērētāju tiesību aizsardzība;

c) krāpšanas novēršana;

d) rūpniecisko un komerciālo īpašumtiesību, izcelsmes norāžu, reģistrēta izcelsmes apzīmējuma aizsardzība un negodīgas konkurences novēršana.

2. Izmantojot 1. punktu, dalībvalstis var ieviest pasākumus attiecībā uz obligātu pārtikas produkta izcelsmes valsts vai izcelsmes vietas norādi vienīgi tad, ja ir pierādīta saikne starp pārtikas produkta noteiktām īpašībām un tā izcelsmi. Ziņojot Komisijai par šādiem pasākumiem, dalībvalstis sniedz pierādījums, ka lielākā daļa patērētāju piešķir būtisku nozīmi šai informācijai."

B. Francijas tiesības

13. Apstrīdētais dekrēts stājās spēkā 2017. gada 17. janvārī un bija piemērojams līdz 2018. gada 31. decembrim.

14. Dekrēta 1. panta I punktā ir noteikts:

"Fasētu pārtikas produktu marķējumam [Regulas Nr. 1169/2011] 2. panta izpratnē ir jābūt atbilstošam šī Dekrēta noteikumiem, ja minētie pārtikas produkti satur:

1° pienu;

2° pienu, ko izmanto par sastāvdaļu piena produktos, kas minēti pielikumā norādītajā sarakstā;

[..]

Fasēto pārtikas produktu marķējumam jāsatur norāde par 1.–3. apakšpunktā norādīto produktu izcelsmi. Tomēr, ja šo sastāvdaļu procentuālā daļa, kas ir izteikta kā fasētajā pārtikas produktā izmantoto sastāvdaļu kopējais svars, ir zem noteiktā sliekšņa, uz šo pārtikas produktu marķējumu šī dekrēta noteikumi nav attiecināmi."

15. Dekrēta 3. pantā noteikts:

"I. Norādē par piena un piena, ko izmanto par sastāvdaļu 1. pantā minētajos piena produktos, izcelsmi ir jānorāda šāda informācija:

1° "Ieguves valsts (tās valsts nosaukums, kurā piens ir iegūts)";

2° "Iepakošanas un apstrādes valsts" (tās valsts nosaukums, kurā piens ir iepakots vai apstrādāts)."

II. Atkāpjoties no I punktā minētā, ja piens vai piens, ko izmanto par sastāvdaļu piena produktos, ir iegūts, iepakots vai apstrādāts vienā un tajā pašā valstī, ziņas par izcelsmi var norādīt šādi: "izcelsme: (valsts nosaukums)".

III. Atkāpjoties no I un II punktā minētā, ja piens vai piens, ko izmanto par sastāvdaļu piena produktos, ir iegūts, iepakots vai apstrādāts vienā vai vairākās Eiropas Savienības dalībvalstīs, ziņas par izcelsmi var norādīt šādi: "izcelsme: ES".

IV. Atkāpjoties no I un II punktā minētā, ja piens vai piens, ko izmanto par sastāvdaļu piena produktos, ir iegūts, iepakots vai apstrādāts vienā vai vairākās valstīs, kuras nav Eiropas Savienības dalībvalstis, ziņas par izcelsmi var norādīt šādi: "izcelsme: ārpus ES".

16. Apstrīdētā dekrēta 4. pantā ir noteikts:

"[..]

Ja, piemērojot 2. un 3. panta I punktu, norādē par izcelsmi ir jānorāda vairāku Eiropas Savienības dalībvalstu nosaukumi un vairāku valstu nosaukumi, kuras nav Eiropas Savienības dalībvalstis, vai ja izcelsme nav noteikta, šo valstu nosaukumus var aizstāt ar norādi "ES vai ārpus ES."

17. Dekrēta 6. pantā ir paredzēts:

"Uz produktiem, kas ir likumīgi ražoti vai tirgoti citā Eiropas Savienības dalībvalstī vai trešajā valstī, šī dekrēta noteikumi nav attiecināmi."

18. Ar 2018. gada 24. decembra Dekrētu Nr. 2018-1239 par piena un piena un gaļas, kas tiek izmantoti kā sastāvdaļas, izcelsmes norādīšanu (*JORF* 2018, Nr. 298, teksts Nr. 70) apstrīdētā dekrēta piemērošanas termiņš tika pagarināts līdz 2020. gada 31. martam.

19. Gan šis dekrēts, gan apstrīdētais dekrēts pirms to spēkā stāšanās bija paziņoti Eiropas Komisijai saskaņā ar Regulas Nr. 1169/2011 45. pantu. Komisija nav sniegusi negatīvu atzinumu Regulas Nr. 1169/2011 45. panta 3. punktā izpratnē ne par vienu no šiem dekrētiem [5].

III. Fakti un lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

20. Ar prasības pieteikumu, kas reģistrēts 2016. gada 24. oktobrī, *Lactalis* ierosināja tiesvedību *Conseil d'État* (Valsts padome, Francija), ar kuru lūdza atcelt apstrīdēto dekrētu. Savu prasību *Lactalis* tostarp pamato ar diviem pamatiem, ar kuriem tiek apgalvots, ka ar dekrētu ir pārkāpti Regulas Nr. 1169/2011 26., 38. un 39. pants. Iesniedzējtiesa nolēma, ka, lai tā varētu pieņemt lēmumu par abiem šiem pamatiem, vispirms ir nepieciešams noskaidrot attiecīgu šīs regulas noteikumu interpretāciju, kas sagādā zināmas grūtības.

21. Šādos apstākļos *Conseil d'État* (Valsts padome) ir nolēmusi apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus jautājumus prejudiciāla nolēmuma sniegšanai:

"1) Vai Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 25. oktobra Regulas Nr. 1169/2011 26. pants, kurā arī ir paredzēts, ka Komisija iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumus par obligāto izcelsmes valsts vai izcelsmes vietas norādi attiecībā uz pienu un pienu, ko izmanto par sastāvdaļu piena produktos, ir jāaplūko kā tāds, ar kuru notiek šī jautājuma tiešā saskaņošana šīs pašas regulas 38. panta 1. punkta izpratnē, un vai tas ir šķērslis dalībvalstu tiesībām pieņemt tiesību aktus, ar kuriem tiek prasīts norādīt papildu obligātās ziņas uz šīs regulas 39. panta pamata?

2) Gadījumā, ja valsts tiesību akti būtu pamatoti ar patērētāju aizsardzību atbilstoši 39. panta 1. punktam, vai šī panta 2. punktā paredzētie divi kritēriji, kas attiecas uz, no vienas puses, pierādīto saikni starp pārtikas produktu noteiktām īpašībām un to izcelsmi un, no otras puses, pierādījumu par to, ka lielākā daļa patērētāju piešķir būtisku nozīmi šai informācijai, ir jālasa kopā, un it īpaši, vai pierādītās saiknes vērtējums var tikt pamatots tikai ar subjektīvu informāciju, ņemot vērā, cik svarīga ir saistība, kas patērētājiem lielākoties var rasties starp pārtikas produktu īpašībām un to izcelsmi?

3) Ciktāl pārtikas produktu īpašības varētu iekļaut visus faktorus, kas saistīti ar pārtikas produkta kvalitāti, vai apsvērumi saistībā ar pārtikas produktu izturību pārvadājumos un to bojāšanās risku pārvadājumu laikā var tikt ņemti vērā, lai noteiktu pierādītās saiknes pastāvēšanu starp dažām pārtikas produktu īpašībām un to izcelsmi 39. panta 2. punkta piemērošanai?

4) Vai 39. pantā paredzēto nosacījumu vērtējums nozīmē aplūkot pārtikas produkta īpašības kā unikālas vai garantētas tā izcelsmes dēļ, un šajā pēdējā minētajā gadījumā, lai gan Eiropas Savienībā ir piemērojamo tiesību normu saskaņošana veselības un vides jomā, vai ziņas par izcelsmi var būt konkrētākas nekā norādes "ES" vai "ārpus ES" formā?"

5 Tomēr gan *Lactalis*, gan Komisija norādījuši, ka apstrīdētā dekrēta projekts, kas bija paziņots Komisijai, nebija identisks apstrīdētā dekrēta gala versijai.

IV. Analīze

A. Par pirmo jautājumu

22. Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa vaicā, vai Regulas Nr. 1169/2011 26. pants, kas arī paredz, ka Komisija iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumus par obligāto izcelsmes valsts vai izcelsmes vietas norādi attiecībā uz pienu un pienu, ko izmanto par sastāvdaļu piena produktos, ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to ir īstenota noteikumu par izcelsmes valsts vai izcelsmes vietas norādi attiecībā uz pienu un pienu, ko izmanto par sastāvdaļu piena produktos, tiešā saskaņošana, un vai šis noteikums liedz dalībvalstij uz minētās regulas 39. panta pamata šo prasību noteikt kā obligātu.

23. Sākotnēji jānorāda, pirmkārt, ka Regulas Nr. 1169/2011 26. panta 5. punktā paredzētais Komisijas pienākums iesniegt Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumus par obligāto izcelsmes valsts vai izcelsmes vietas norādi attiecībā uz pienu nevar būt izšķirošs, lai secinātu, vai ar šo regulu ir notikusi noteikumu par piena izcelsmes valsts vai izcelsmes vietas norādi saskaņošana. Vienīgais, ko var secināt no minētā pienākuma – ka šāda norāde saskaņā ar Savienības tiesībām šobrīd nav obligāta.

24. Otrkārt, jāuzsver, ka Savienības tiesību akta dalītās kompetences jomā pieņemšana noteikti nozīmē zināmu valsts tiesību saskaņošanu, tādējādi atbrīvojot dalībvalsti no tās kompetences īstenošanas saskaņā ar LESD 2. panta 2. punktu. Tomēr šāda saskaņošana var paredzēt tikai minimālus standartus vai aptvert tikai konkrētus īpašas jomas aspektus, lai dalībvalsts šīs jomas citos aspektos varētu īstenot savu kompetenci pieņemt valsts tiesību aktus.

25. Saistībā ar saskaņošanu, kas panākta ar Regulu Nr. 1169/2011 attiecībā uz pārtikas produktu izcelsmes valsts vai izcelsmes vietas norādi, vēlos minēt, ka regulas 9. pantā ir norādīts obligāto ziņu uzskaitījums, kas pārtikas apritē iesaistītam uzņēmējam ir jānorāda pārtikas produkta marķējumā. Papildus šim sarakstam 10. pantā ir sniegts saraksts ar papildu obligātajām ziņām, kuras būtu jānorāda, bet tikai attiecībā uz konkrētiem pārtikas produktu veidiem vai kategorijām [6].

26. Starp ziņām, kas ir norādāmas obligāti, neraugoties uz pārtikas produkta veidu vai kategoriju, Regulas Nr. 1169/2011 9. panta 1. punkta i) apakšpunktā ir norādīta izcelsmes valsts vai izcelsmes vieta, tomēr tikai tad, ja šāda obligāta norāde ir paredzēta šīs regulas 26. pantā.

27. Saskaņā ar Regulas Nr. 1169/2011 26. panta 2. punktu izcelsmes valsts vai izcelsmes vietas norādīšana ir obligāta divos gadījumos, proti:

– ja tās nenorādīšana var maldināt patērētāju attiecībā uz pārtikas produkta īsto izcelsmes valsti vai izcelsmes vietu, jo īpaši, ja pievienotā informācija vai etiķete varētu netieši norādīt, ka produktam ir cita izcelsmes valsts vai izcelsmes vieta [7];

– gaļai, uz kuru attiecas kombinētās nomenklatūras (“KN”) kodi, kas uzskaitīti XI pielikumā, proti, svaiga, atdzesēta vai saldēta cūkgaļa, aitas, kazas vai mājputnu gaļa, kas iekļauta pozīcijā 0105.

6 Šajā saistībā no Regulas Nr. 1169/2011 III pielikuma, uz kuru ir atsauce 10. pantā, izriet, ka “īpaši pārtikas produktu veidi vai kategorijas” ir jāinterpretē ražošanas metožu un produkta sastāva kontekstā.

7 Skat. šīs regulas 26. panta 2. punkta a) apakšpunktu. Regulas Nr. 1169/2011 26. panta 3. punktā ir norādīts – ja pārtikas produkta izcelsmes valsts vai izcelsme vieta ir norādīta, bet tā nav tā pati, kas produkta galvenajai sastāvdaļai, ir jānorāda arī šīs galvenās sastāvdaļas izcelsmes valsts vai izcelsmes vieta vai jānorāda, ka tā atšķiras no pārtikas produkta izcelsmes valsts vai izcelsmes vietas. Šī noteikuma darbības joma ir precizēta Komisijas Īstenošanas regulā (ES) 2018/775 (2018. gada 28. maijs), ar kuru paredz noteikumus, kā piemērot Regulas Nr. 1169/2011 26. panta 3. punktu (OV 2018, L 131, 8. lpp.). Tomēr Īstenošanas regula nosaka zemāka līmeņa standartus, tādēļ to neņem vērā, interpretējot 26. panta darbības jomu.

28. Lai arī šajā noteikumā nav precizēts, vai ar to ir saskaņotas valsts tiesības par obligāto izcelsmes valsts vai izcelsmes vietas norādi, šī noteikuma iekļaušanas *konteksts* ļauj izdarīt secinājumus par tā darbības jomu. Šajā saistībā jānorāda, ka Regulā Nr. 1169/2011 ir VI nodaļa, kurā ir ietverti noteikumi tieši par valsts tiesību aktiem.

29. Minētajā nodaļā iekļautajā 38. panta 2. punktā ir noteikts, ka, "neskarot 39. pantu, dalībvalstis var pieņemt valsts pasākumus jautājumos, kas nav konkrēti saskaņoti ar šo regulu, ar noteikumu, ka tās neaizliedz, nekavē vai neierobežo tādu preču brīvu kustību, uz ko attiecas šī regula". Savukārt 38. panta 1. punktā ir noteikts, ka "jautājumos, kas īpaši saskaņoti ar šo regulu, dalībvalstis nedrīkst ne pieņemt, ne paturēt spēkā valsts pasākumus, ja vien tādas pilnvaras nav piešķirtas ar Savienības tiesību aktiem". Lai arī formulējuma "neskarot 39. pantu" patiesā nozīme šajā kontekstā nav pilnībā skaidra, manuprāt, 38. panta 2. punkts neietekmē 39. pantā ietvertos noteikumus (proti, noteikumus par obligātajām ziņām, kas norādāmas uz pārtikas produktu marķējuma) [8].

30. No minētā savukārt var secināt, ka 38. pantā, kas ir VI nodaļas pats pirmais pants, ir atzīts, ka saistībā ar pārtikas produktu marķējumu norādāmās ziņas ar vieniem noteikumiem ir saskaņotas tikai daļēji, bet ar citiem – saskaņotas pilnībā, kā arī minētajos noteikumos ir norādītas sekas katrā attiecīgajā gadījumā. Ar interpretāciju saistītās grūtības tādējādi rodas tikai tā iemesla dēļ, ka 38. pantā nav precizēts, kuri no noteikumiem ietilpst attiecīgi daļējas vai pilnīgas saskaņošanas apjomā.

31. Turpretim Regulas Nr. 1169/2011 39. panta normas man šķiet izšķirošas. Minētā panta 1. punktā patiešām ir konkrēti norādīts, ka dalībvalstis zināmos gadījumos var pieņemt tiesību aktus, kas nosaka papildu obligātās ziņas īpašiem pārtikas produktu veidiem vai kategorijām. Tāpēc, ja šo tiesību normu interpretētu kā tādu, kas pilnībā nesaskaņo nosacījumus, saskaņā ar kuriem dalībvalstis var pieprasīt sniegt papildu obligātu informāciju, tad tas ļautu īstenot valsts pasākumus, kas neatbilst 39. pantam, tādējādi pilnībā apdraudot šīs tiesību normas *effet utile*. No minētā izriet, ka Regula Nr. 1169/2011 ir jāinterpretē tādējādi, ka tā liedz dalībvalstīm ieviest prasību par obligātu ziņu norādi, pamatojoties uz šīs dalībvalsts pilnībā autonomo nacionālo kompetenci.

32. Šādu secinājumu apstiprina arī *mērķi*, kurus plānots sasniegt ar Regulu Nr. 1169/2011. Regulas Nr. 1169/2011 6. un 9. apsvērumā patiešām ir norādīts, ka viens no regulas mērķiem ir konsolidēt esošo tiesisko regulējumu, kas izriet no Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2000/13/EK (2000. gada 20. marts) par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz pārtikas produktu marķēšanu, noformēšanu un reklāmu [9]. Minētās direktīvas 3. panta 1. punktā bija noteikts, ka "pārtikas produktu marķējumā *obligāti jābūt tikai* šādām [attiecīgajā noteikumā norādītajām norādēm]" [10]. No šiem apsvērumiem attiecīgi var secināt, ka ar Regulu Nr. 1169/2011 ir saglabāts vismaz princips, ka dalībvalstis vairs nebauda pilnībā autonomu kompetenci attiecībā uz to, kādas ziņas ir jānosaka par obligātām.

33. Turklāt saskaņā ar Regulas Nr. 1169/2011 13. un 14. apsvērumu šīs regulas mērķis ir noteikt "vienotas definīcijas, princip[us], prasības un procedūras, lai radītu skaidru sistēmu un kopēju pamatu Savienības un valstu pasākumiem, ko piemēro pārtikas produktu informācijai [..][, lai nodrošinātu] *visaptverošu* [..] pieeju informācijai, ko patērētājiem sniedz attiecībā uz uzturā lietoto pārtiku" [11]. Īpašības vārda "visaptverošs" izmantošana ir diezgan skaidra norāde.

8 Manuprāt, šis formulējums tikai norāda uz to, ka, neraugoties uz apstākli, ka 39. pantā minētie gadījumi ietilpst kopīgas saskaņošanas jomā, dalībvalstis var pieņemt savus tiesību aktus, ja tie nav pretrunā šajā noteikumā norādītajiem nosacījumiem.

9 OV 2000, L 109, 29. lpp.

10 Mans izcēlums. Direktīvas 2000/13 3. panta 1. punktā norādītās ziņas ir identiskas Regulas Nr. 1169/2011 9. pantā norādītajam ziņām, izņemot dažus 9. pantā izdarītus papildinājumus.

11 Mans izcēlums.

34. Manā ieskatā, ar iepriekš minēto pietiek, lai secinātu, ka gan no 26. panta konteksta, gan tā mērķiem izriet, ka ar Regulu Nr. 1169/2011 ir saskaņoti dalībvalstu tiesību akti attiecībā uz obligāti norādāmajām ziņām. Tomēr veiktā saskaņošana nav izsmeļoša, jo dalībvalstis saglabā tiesības pieņemt prasības par papildu obligātajām ziņām, tomēr *tikai* ievērojot šajā regulā norādītos nosacījumus [12].

35. Runājot par obligātu izcelsmes valsts vai izcelsmes vietas norādi, tā kā Regulas Nr. 1169/2011 26. panta 2. punktā ir precizēti gadījumi, kad saskaņā ar regulas 9. pantu pārtikas apritē iesaistītajiem saimnieciskās darbības veicējiem ir jānodrošina šī norāde uz pārtikas marķējuma, šī norma līdz ar to ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to ir saskaņoti vismaz nosacījumi, saskaņā ar kuriem attiecīgas ziņu norādes var noteikt kā obligātas. Tādējādi dalībvalstis ir atbrīvotas no nacionālās kompetences saskaņā ar šīs dalībvalsts procedūrām pieņemt tiesību aktus par šīm norādēm [13]. Tomēr šīs regulas 39. pants atkārtoti deleģē dalībvalstīm daļu pilnvaru, kuras tika liegtas saskaņā ar LESD 2. panta 2. punktu, *piešķirot* dalībvalstīm kompetenci pieņemt obligātās norādes, ja vien tiek ievēroti šajā tiesību normā paredzētie nosacījumi [14].

36. Šī secinājuma apstrīdēšanai par pamatu nevar būt dažu galvenās tiesvedības dalībnieku argumenti, ka ar Regulu Nr. 1169/2011 veiktā saskaņošana neattiecas uz izcelsmes valsts vai izcelsmes vietas norādi, jo šāda norāde ir nepieciešama, lai nodrošinātu pārtikas produktu un to sastāvdaļu izsekojamību. Manā ieskatā, Regulā Nr. 1169/2011 nav atrodams neviens pamats šāda argumenta izvirzīšanai, turklāt nepieciešamība nodrošināt pārtikas produktu izsekojamību pati par sevi nav nesaderīga ar pārtikas produktu izcelsmes valsts vai izcelsmes vietas obligātas norādes neesamību. Vispārīgās pārtikas aprites regulas [15] 3. panta 15. punktā ir definēts, ka izsekojamība ir "spēja visos ražošanas, pārstrādes un izplatīšanas posmos izsekot un atrast jebkuru pārtiku, barību, produktīvo dzīvnieku vai vielu, ko paredzēts vai ko varētu pievienot pārtikai vai barībai". Līdz ar to, lai nodrošinātu izsekojamību, nav nepieciešams pārtikas produkta marķējumā skaidri norādīt izcelsmes valsti vai izcelsmes vietu, jo šo mērķi var sasniegt, piemēram, izmantojot identifikācijas numuru [16].

37. Ņemot vērā to, ka nav skaidri noteikts, ka piens ir izslēgts no saskaņošanas, kas panākta ar Regulu Nr. 1169/2011, uz šo pārtikas produktu attiecas noteikumi par izcelsmes valsts vai izcelsmes vietas norādi. Jāatzīst, ka Regulas Nr. 1169/2011 26. panta 2. punkta a) apakšpunktā ir paredzēts, ka norāde par izcelsmes valsti vai izcelsmes vietu ir obligāta, ja tās nenorādīšana var maldināt patērētāju par patieso pārtikas produkta izcelsmes valsti vai vietu. Tomēr šo normu nevar interpretēt tādējādi, ka dalībvalstīm ir piešķirtas tiesības visos gadījumos pieprasīt piena izcelsmes valsts vai izcelsmes vietas norādi, kā to ir ierosinājuši vairāki lietas dalībnieki. Minētais noteikums nenosaka dalībvalstīm pilnvaras pieņemt atkāpes pasākumus, bet gan drīzāk precizē, ka pārtikas apritē iesaistītajiem uzņēmējiem ir pienākums norādīt pārtikas izcelsmes valsti vai izcelsmes vietu gadījumā, ja tās

12 Papildus var norādīt, ka Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par pārtikas produktu informācijas sniegšanu patērētājiem, COM(2008) 40, galīgā redakcija, apstiprina to, ka Regulas Nr. 1169/2011 mērķis ir saskaņot nosacījumus, saskaņā ar kuriem dažas norādāmās ziņas var noteikt kā obligātas. Šajā priekšlikumā bija norādīts: "nesaskaņotie noteikumi vājinātu iekšējo tirgu, veicinātu nepilnīgas informācijas sniegšanu un samazinātu patērētāju aizsardzības līmeni. Pašreizējie noteikumi ir pierādījuši spēju veicināt preču brīvu apriti un patērētāju aizsardzību" (6. lpp.). Tādēļ "saskaņoto noteikumu" atcelšana nebija viena no alternatīvām, priekšlikumā ir noteikts gluži pretēji – "pārtikas produkta izcelsmes valsts vai izcelsmes vietas informācijas obligāta vai brīvprātīgi sniegta norāde kā mārketinga instruments nedrīkst maldināt patērētāju un tai jābalstās un saskaņotiem kritērijiem" (8. lpp.). Attiecīgi "priekšlikums saskaņo horizontālo noteikumu par pārtikas produktu marķējumu tiesisko regulējumu un tādējādi veicina patērētāju aizsardzību, nodrošinot, ka patērētāji saņem atbilstīgu informāciju, kas dod viņiem iespēju veikt apzinātu, drošu, veselīgu un ilgtspējīgu izvēli" (10. lpp.).

13 Ņemot vērā to, ka ar Regulu Nr. 1169/2011 saskaņoti noteikumi par obligāti norādāmām ziņām, kā arī regulas 45. pantā ir paredzēta īpaša procedūra gadījumā, ja dalībvalsts vēlas noteikt citas obligātās ziņas, es uzskatu, ka Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 764/2008 (2008. gada 9. jūlijs), ar ko nosaka procedūras, lai dažus valstu tehniskos noteikumus piemērotu citā dalībvalstī likumīgi tirgotiem produktiem, un ar ko atceļ Lēmumu Nr. 3052/95/EK (OV 2008, L 218, 21. lpp.), šajā lietā nav piemērojama.

14 Turklāt apstāklis, ka ar Regulu Nr. 1169/2011 ir saskaņota obligāti norādāmo ziņu joma, vienlaikus atstājot dalībvalstīm iespēju noteikt citas obligāti norādāmas ziņas, šķiet atbilstošs regulas 1. panta 2. punkta formulējumam, kurā noteikts, ka "[ar šo regulu] *nosaka līdzekļus*, kas garantē patērētāju tiesības uz informāciju, un procedūras pārtikas produktu informācijas sniegšanai, ņemot vērā nepieciešamību nodrošināt pietiekamu elastību, lai reaģētu uz turpmākajām izmaiņām un nepieciešamību pēc jaunas informācijas". Mans izcēlums.

15 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 178/2002 (2002. gada 28. janvāris), ar ko paredz pārtikas aprites tiesību aktu vispārīgus principus un prasības, izveido Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādi un paredz procedūras saistībā ar pārtikas nekaitīgumu (OV 2002, L 31, 1. lpp.).

16 Skat. arī Vispārīgās pārtikas aprites regulas 18. panta 2. punktu.

nenorādīšana var maldināt pircēju attiecībā uz pārtikas produkta īsto izcelsmes valsti vai izcelsmes vietu [17]. Turklāt no Regulas Nr. 1169/2011 26. panta 5. punkta un 7. punkta, atbilstoši kuriem Komisijai ir jāizvērtē prasības par piena izcelsmes obligātu norādi ieviešanas pamatotība, var secināt, ka šobrīd pārtikas apritē iesaistītajiem uzņēmējiem nav pienākuma norādīt šādu norādi, izņemot 26. panta 2. punkta a) apakšpunktā noteikto gadījumu [18].

38. Ņemot vērā iepriekš minēto, es ierosinu uz pirmo jautājumu atbildēt šādi: Regulas Nr. 1169/2011 26. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to ir panākta saskaņošana nosacījumiem, uz kuru pamata izcelsmes valsts vai izcelsmes vietas norādi attiecībā uz pienu kā galaproduktu un pienu, ko izmanto kā sastāvdaļu piena produktos, dalībvalstis var noteikt kā obligātu. Tomēr šī norma tām neliedz padarīt šo norādi par obligātu, pamatojoties uz šīs regulas 39. pantu, ja to attaisno tādi apsvērumi kā sabiedrības veselības aizsardzība, patērētāju tiesības, izvairīšanās no krāpšanas vai negodīgas konkurences novēršana un ja ir izpildīti šajā noteikumā paredzētie nosacījumi.

B. Par otro jautājumu

39. Ar otro jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai gadījumā, ja tiesību akts, ar kuru pieprasīta izcelsmes valsts vai izcelsmes vietas norāde, ir pamatots saskaņā ar Regulas Nr. 1169/2011 39. panta 1. punktu, šā panta 2. punktā paredzētie divi kritēriji ir jālasa kopā, un it īpaši, vai pirmā kritērija vērtējums, proti, "pierādītas saiknes" esamība, var balstīties tikai uz subjektīviem kritērijiem, kuri attiecas uz saiknes, ko vairums patērētāju var noteikt starp pārtikas produktu īpašībām un to izcelsmi, nozīmi.

40. Saskaņā ar Regulas Nr. 1169/2011 39. panta 1. punktu dalībvalstis var pieprasīt norādīt obligātas ziņas papildus šīs regulas 9. panta 1. punktā un 10. pantā noteiktajām obligātajām ziņām, ievērojot šajā noteikumā norādītās prasības. Minētais noteikums nosaka trīs nosacījumus tādu valsts tiesību aktu pieņemšanai, ar kuriem noteiktas šādas obligātas ziņas, proti:

– pirmkārt, obligātās ziņas skar tikai īpašus pārtikas produktu veidus vai kategorijas;

– otrkārt, obligāto ziņu noteikšana ir pamatota ar vismaz vienu no 39. panta 1. punktā norādītajiem pamatiem, starp kuriem ir arī patērētāju tiesību aizsardzība;

– treškārt, attiecīgā valsts tiesību akta pieņemšanā ir jāievēro šīs regulas 45. pantā noteiktā procedūra.

41. Galu galā, ciktāl obligātās ziņas ir saistītas ar pārtikas produktu izcelsmes valsts vai izcelsmes vietas norādi, Regulas Nr. 1169/2011 39. panta 2. punkta pirmajā teikumā ir precizēts, ka "dalībvalstis var ieviest pasākumus attiecībā uz [šādu norādi] vienīgi tad, ja ir pierādīta saikne starp pārtikas produkta noteiktām īpašībām un tā izcelsmi", savukārt otrajā punktā ir noteikts, ka, "ziņojot Komisijai par šādiem pasākumiem, dalībvalstis sniedz pierādījumus, ka lielākā daļa patērētāju piešķir būtisku nozīmi šai informācijai".

42. Papildus šiem 39. panta 1. punktā skaidri norādītajiem trim nosacījumiem visiem valsts tiesību aktiem, ar kuriem pieprasīta ziņu norāde, ir jāatbilst regulas II nodaļā norādītajiem pārtikas produktu informācijas vispārīgajiem principiem un Savienības tiesību vispārīgajiem principiem.

17 26. panta 2. punkta a) apakšpunktā formulējums "jo īpaši" ir lietots nolūkā precizēt, ka izcelsmes valsts norāde ir obligāta gadījumos, "ja pievienotā informācija vai etiķete varētu netieši norādīt, ka produktam ir cita izcelsmes valsts vai izcelsmes vieta", kas savukārt norāda uz to, ka šī noteikuma tvērums nav ierobežots, ietverot tikai tādu gadījumu, kad pievienotā informācija vai etiķete ir maldinoša. Tomēr man nešķiet, ka no minētā var secināt, ka šāda norāde ir obligāta arī gadījumā, ja nepastāv sajaukšanas risks. Es drīzāk formulējuma "jo īpaši" lietošanu saprotu tā, ka maldinoša informācija var būt saistīta ar produktu vai ar etiķeti, bet ne tikai. Piemēram, sajaukšanas risku var radīt arī noteiktas preču zīmes.

18 Skat. arī Regulas Nr. 1169/2011 32. apsvēruma pēdējo teikumu.

43. Neviens no regulas apsvērumiem nav veltīts Regulas Nr. 1169/2011 39. panta 2. punktam. Tomēr pati noteikuma struktūra liecina par to, ka tas nosaka divus atsevišķus kritērijus. Lai arī principā varētu pieņemt, ka atsevišķi šā noteikuma formulējuma elementi vai noteikuma konteksts, kā arī attiecīgi ar šo regulu nostiprinātie mērķi varētu liecināt par to, ka "pierādītas saiknes" esamība varētu būt pamatota ar subjektīviem faktoriem, kas attiecas uz saikni, ko vairums patērētāju var noteikt starp pārtikas produktu īpašībām un to izcelsmi, manā ieskatā, šis noteikums interpretējams tādējādi, ka tajā ir norādīta atsauce uz absolūti objektīviem faktoriem.

44. Jebkurš cits secinājums galarezultātā bruģēs ceļu tam, lai netieši atkārtoti ieviestu valsts noteikumus attiecībā uz pārtikas produktiem, kuri bija izstrādāti nolūkā rosināt nacionālistiskus un pat šovinistiskus patērētāju instinktus. Ņemot vērā to, ka viens no iekšējā tirgus projekta mērķiem bija šādu normu atcelšana (cik vien iespējams), ir grūti noticēt, ka Savienības likumdevējs bija iecerējis atļaut to netiešu atkalieviešanu ar Regulas Nr. 1169/2011 39. panta 2. punktā paredzētā mehānisma starpniecību. Tieši šajā kontekstā mēs tomēr varam izvērtēt šī noteikuma tekstu.

45. Pirmkārt, jēdziens "īpašības" var nozīmēt atsauci uz produkta iezīmēm un īpatnībām, kas ļauj nodrošināt atbilstību patērētāja vēlmēm [19]. Otrkārt, Regulas Nr. 1169/2011 39. panta 2. punkta otrajā teikumā norādītā atsauce uz lielākās patērētāju daļas viedokli kā pierādījumu, kuru iesniedz, kad dalībvalsts paziņo šo tiesību aktu Komisijai, varētu liecināt par to, ka šis noteikums tikai precizē laiku, kad šāds pierādījums jāiesniedz. Treškārt, Regulā Nr. 1169/2011 ir vairākkārt norādīts, ka patērētājiem ir jānodrošina atbilstoša informācija, lai viņi varētu izdarīt "apzinātu izvēli", tostarp attiecībā uz vides un ētikas apsvērumiem [20]. Konkrēti 4. panta 2. punktā ir norādīts, ka "gadījumos, kad tiek izvērtēta nepieciešamība piemērot obligāto pārtikas produktu informāciju un lai patērētājiem dotu iespēju veikt apzinātu izvēli, ņem vērā lielākās daļas patērētāju vidū plaši izplatīto vajadzību pēc noteiktas informācijas, kurai viņi piešķir lielu nozīmi, vai jebkuriem vispārēji atzītiem ieguvumiem patērētājam" [21].

46. Tomēr es uzskatu, ka regulas detalizēta analīze norāda uz to, ka Savienības likumdevēja mērķis, formulējot pirmo teikumu, tieši bija izslēgt iespējamību, ka speciālu tiesību aktu gadījumā, ar kuriem tiek pieprasīts norādīt izcelsmi, to pieņemšana varētu būt pamatota *tikai un vienīgi* ar subjektīviem apsvērumiem.

47. Jēdziens "īpašības" vispārīgi nozīmē attiecīgā produkta raksturīgās īpašības vai iezīmes [22]. Interesanti, ka 39. panta 2. punkta redakcijā franču valodā lietotais jēdziens ir nevis "qualités", bet gan "propriétés" (īpašības, īpatnības), kas ir skaidra norāde uz kādas lietas kvalitāti vai iezīmi, kura ir šīs lietas raksturīga vai neatņemama daļa. Turklāt 39. panta 2. punkta pirmajā teikumā saistībā ar saikni starp pārtikas produkta noteiktām īpašībām un produkta izcelsmi ir precizēts, ka tai ir jābūt "pierādītai", no kā attiecīgi var netieši secināt, ka šīs kvalitātes īpašības ir objektīvi konstatējamas [23]. Turklāt no Regulas Nr. 1169/2011 1. panta 1. punkta un 3. panta 2. punkta var secināt, ka regulas mērķis ir ne tikai nodrošināt augstu patērētāju tiesību aizsardzības līmeni, bet arī to, ka tiek ievērota pārtikas produktu brīva aprite. Tomēr pat tādā gadījumā, ja prasība par izcelsmes valsts vai izcelsmes vietas norādi tiek piemērota bez nošķiršanas gan vietējai, gan importētai pārtikai, šī prasība negatīvi ietekmēs produktu

19 Piemēram, ISO 9000:2000 standartā "kvalitāte" definēta kā raksturīgo īpašību kopumam piemītoša spēja atbilst izvirzītajām prasībām.

20 Skat. 3. panta 1. punktu un 4. apsvērumu.

21 Skat. 4. panta 2. punktu, kā arī 16.–18. apsvērumu. Ņemot vērā to, ka šajā noteikumā ir nostiprināts pārtikas aprites tiesību aktu vispārīgais princips, es to saprotu tā, ka noteikuma adresāts ir dalībvalstis brīdī, kad tās izmanto 39. pantu, un Komisija brīdī, kad tā izmanto pilnvaras, kuras Savienības likumdevējs ir paredzējis 10. panta 2. punktā, proti, grozīt papildu obligāto ziņu sarakstu.

22 Šo jēdzienu var saprast kā atsauci uz pārtikas produkta fizikālajām, uzturvērtības, organoleptiskajām un jo īpaši – garšas īpašībām.

23 Saistībā ar 4. panta 2. punktu ir jānorāda, ka tas ir iekļauts Regulas Nr. 1169/2011 II nodaļā, kurā noteikti pārtikas produktu informācijas vispārīgie principi, par ko liecina nodaļas nosaukums. Tā kā šis noteikums nosaka vispārīgus pārtikas produktu informācijas principus, ar šo noteikumu nostiprinātajai normai var noteikt izņēmumus.

brīvu apriti, iespējams, pat lielākā mērā nekā prasība norādīt jebkuru citu nediskriminējošu informāciju [24]. Jānorāda, ka Tiesa pirms šīs regulas pieņemšanas ir lēmusi, ka šādas prasības "patērētājiem ļauj noteikt atšķirību starp valstī ražotām precēm un importētajām precēm, tādējādi sniedzot patērētājiem iespēju realizēt savus iespējamos aizspriedumus par ārvalstu precēm" [25].

48. No iepriekš minētā tātad var secināt, ka 39. panta 2. punktā ir noteikti papildu nosacījumi tādu tiesību aktu pieņemšanai, ar kuriem tiek pieprasīta izcelsmes valsts vai izcelsmes vietas norāde. Šī noteikuma mērķis patiešām ir nodrošināt taisnīgu līdzsvaru starp diviem Regulā Nr. 1169/2011 izvirzītiem mērķiem, proti, pirmkārt, nodrošināt, ka patērētāji saņem atbilstošu informāciju, kas dod viņiem iespēju veikt apzinātu, drošu, veselīgu un ilgtspējīgu izvēli, un, otrkārt, mērķi nodrošināt, ka pārtikas produktu jomā tiek nodrošināta brīva preču kustība. Šie nosacījumi ir paredzēti tam, lai ierobežotu attaisnojumus, kuri varētu tikt izvirzīti, lai pamatotu šādu tiesību aktu, kā arī lai noteiktu ciešāku samērīguma saikni starp abiem šiem faktoriem [26].

49. Atgriežoties pie 39. panta noteikumiem, ir jānorāda, ka 39. panta 1. punktā savukārt ir izklāstīts pamatojums ar vispārējām interesēm, kas var būt par pamatojumu valsts tiesību aktam, ar kuru noteiktas prasības par papildu ziņām īpašām pārtikas produktu kategorijām. Tomēr, ciktāl tas attiecas uz pārtikas produktu izcelsmi, ar 39. panta 2. punktu ir noteikti vēl divi ierobežojoši nosacījumi, proti, pirmkārt, pierādītas saiknes esamība starp pārtikas produkta noteiktām īpašībām un tā izcelsmes valsti vai izcelsmes vietu, otrkārt – apstāklis, ka lielākā daļa patērētāju piešķir būtisku nozīmi šai informācijai [27].

50. Ņemot vērā 39. panta 2. punkta tekstu, struktūru, kā arī mērķi, es tāpēc uzskatu, ka pirmais un otrais kritērijs ir atsevišķi un kumulatīvi [28]. Prasība par pierādītas saiknes esamību starp produkta īpašībām un tā izcelsmes valsti vai vietu nevar tikt izpildīta, pamatojoties tikai uz subjektīviem elementiem, kas attiecas uz tās saiknes nozīmīgumu, kādu vairākums patērētāju piešķir šim faktoram.

51. Šo secinājumu neietekmē Francijas un Itālijas valdību izvirzītie argumenti, atbilstoši kuriem gadījumā, ja 39. panta 2. punkts tiktu interpretēts tādējādi, ka tas nosaka divus atsevišķus nosacījumus, šim noteikumam tiktu atņemta jebkāda lietderīga iedarbība (*effet utile*), jo īpaši tādēļ, ka valsts tiesību akti, kas atbilstu abiem šiem nosacījumiem, būtu pretrunā ar izsmeļošo saskaņošanu, kas panākta ar Regulu Nr. 1151/2012 [29].

52. Taisnība, ka, interpretējot 39. panta 2. punktu tādējādi, ka ar to tiek pieprasīta ne tikai pierādītas saiknes esamība starp pārtikas produkta noteiktām īpašībām un tā izcelsmes valsti vai vietu, bet arī tas, lai lielākā patērētāju daļa piešķir būtisku nozīmi šai informācijai, šī noteikuma darbības joma var šķist visai ierobežota. Tomēr, ņemot vērā to, ka šis noteikums ir piemērojams tikai tādiem tiesību

24 Ciktāl valsts tiesību akti, ar kuriem noteikts pienākums sniegt informāciju par preču izcelsmes valsti vai izcelsmes vietu, tiek piemēroti bez nošķirtības visām precēm, tie nav uzskatāmi par tieši diskriminējošiem, bet gan par tiesību aktiem ar kvantitatīvam ierobežojumam līdzvērtīgu iedarbību. Šajā ziņā skat. spriedumu, 1985. gada 25. aprīlis, Komisija/Apvienotā Karaliste (207/83, EU:C:1985:161, 17. punkts). Konkrētajā lietā apstrīdētais dekrēts nav piemērojams produktiem, kas pārstrādāti ārpus Savienības. Tomēr Tiesa ir lēmusi, ka "brīvu preču apriti var ietekmēt arī [..] tāda [valsts] tiesību akta piemērošana, kuru piemēro tikai vietējiem ražotājiem", jo tas veicina vietēji ražotu produktu iegādi no vietējo pārstrādātāju puses, šajā gadījumā – piena iegādi. Šajā saistībā skat. spriedumu, 1997. gada 7. maijs, *Pistre* u.c. (no C-321/94 līdz C-324/94, EU:C:1997:229, 45. punkts).

25 Spriedums, 1985. gada 25. aprīlis, Komisija/Apvienotā Karaliste (207/83, EU:C:1985:161, 17. punkts).

26 Piemēram, lai arī Regulas Nr. 1169/2011 4. panta 2. punkta ir paredzēts, ka gadījumos, kad dalībvalstis izvērtē nepieciešamību piemērot obligāto pārtikas produktu informāciju, tām tikai jāņem vērā lielākās daļas patērētāju vidū plaši izplatīto vajadzību pēc noteiktas informācijas, kurai viņi piešķir lielu nozīmi, vai jebkuriem vispārēji atzītiem ieguvumiem patērētājiem, īpašos gadījumos, kad šī obligātā informācija ir izcelsmes valsts vai izcelsmes vieta, dalībvalstīm ir jāsniedz pierādījumi, ka lielākā daļa patērētāju piešķir lielu nozīmi šai informācijai.

27 Jeb, precīzāk, šo divu nosacījumu mērķis ir novērst to, ka valsts pasākumi, ar kuriem tiek prasīts norādīt izcelsmes valsti, ir balstīti uz patērētāju aizspriedumiem attiecībā uz dažu valstu noteiktu pārtikas produktu iespējamām īpašībām, un netieši izslēgtu iespēju, ka dalībvalsts var izmantot kādu pārtikas produkta īpašību kā ieganstu prasībai par izcelsmes valsts norādi.

28 Šie divi kritēriji ir lasāmi kopā, tomēr tikai tādā ziņā, ka obligāta prasība par izcelsmes valsts vai izcelsmes vietas norādi var tikt pamatota nevis ar jebkuru pārtikas produkta īpašību, kurai ir saikne ar tā izcelsmes valsti vai izcelsmes vietu, bet gan tikai tām īpašībām, kurām patērētāji piešķir būtisku nozīmi.

29 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1151/2012 (2012. gada 21. novembris) par lauksaimniecības produktu un pārtikas produktu kvalitātes shēmām (OV 2012, L 343, 1. lpp.).

aktiem, ar kuriem tiek pieprasīta izcelsmes valsts vai izcelsmes vietas norāde, šķiet tikai loģiski, ka šis noteikums ir interpretējams tādējādi, ka tā darbības joma ir ierobežota. Tomēr, pretēji dažu lietas dalībnieku izvirzītajiem argumentiem, šīs tiesību normas interpretācija, kas paredz divus atšķirīgus nosacījumus, neatņem šai normai jebkādu lietderīgu iedarbību (*effet utile*). Lai arī latiņa ir uzstādīta ļoti augstu, tas nenozīmē, ka to principā nav iespējams pārlēkt.

53. Savukārt attiecībā uz saskaņošanu, kas panākta ar Regulu Nr. 1151/2012 par lauksaimniecības produktu un pārtikas produktu kvalitātes shēmām, ir jānorāda, ka šī regula neliedz pieņemt tiesību aktus, kas paredz prasības par izcelsmes valsts vai izcelsmes vietas norādi. Lai arī minētā regula nosaka vienotu un izsmeļošu aizsardzības sistēmu kvalificētām ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm, kuras izmanto, lai apzīmētu produktus, kuriem ir īpaša saikne starp to kvalitātes īpašībām un ģeogrāfiskās izcelsmes vietu [30], saskaņošana attiecas tikai uz noteiktiem nosaukumiem, kas tiek izmantoti produktu apzīmēšanai [31]. Minētais neattiecas uz izcelsmes valsts vai izcelsmes vietas obligātu norādi.

54. Ņemot vērā iepriekš minēto, es ierosinu uz otro jautājumu atbildēt, ka 39. panta 2. punkts ir interpretējams tādējādi, ka tas nosaka divus atsevišķus kritērijus. Līdz ar to pirmā kritērija, kas attiecas uz pierādītas saiknes esamību, novērtēšana nevar balstīties tikai uz saiknes, ko vairums patērētāju var noteikt starp pārtikas produkta īpašībām un tā izcelsmi, nozīmes subjektīvu vērtējumu. Tieši pretēji, 39. panta 2. punktā ir iekļauta prasība par to, lai noteiktiem pārtikas produktiem, kas nāk no attiecīgas valsts vai vietas, piemistu attiecīgas kvalitātes īpašības vai iezīmes, kas tos nošķir no tāda paša veida pārtikas produktiem, kuriem ir cita izcelsmes valsts vai vieta.

C. Par trešo jautājumu

55. Ar trešo jautājumu iesniedzējtiesa jautā, vai Regulas Nr. 1169/2011 39. panta 2. punkts ir interpretējams tādējādi, ka apsvērumi saistībā ar pārtikas produktu izturību pārvadājumos un to bojāšanās risku tranzīta laikā var tikt ņemti vērā, lai noteiktu pierādītas saiknes pastāvēšanu starp dažām pārtikas produktu īpašībām un to izcelsmi 39. panta 2. punkta piemērošanas nolūkā.

1. Par pieņemamību

56. Uzreiz jānorāda, ka no lietas materiāliem, kurus Tiesai iesniedza Francijas iestādes, nevar secināt, ka tās ir balstījušās uz apsvērumiem par piena izturību pārvadājumos, lai pamatotu apstrīdēto dekrētu, kad tas tika paziņots Komisijai pirms tā pieņemšanas. Turklāt savos rakstveida apsvērumos Francijas valdība ir norādījusi citu skaidrojumu, proti, ka dekrēts ir pieņemts, "lai nodrošinātu atbilstību patērētāju skaidri paustajām vēlmēm attiecībā uz piena marķēšanu [..] pēc vairākiem skandāliem, piemēram, pēc gadījuma, kad zirgu gaļa tika maldīgi uzdota par liellopu gaļu", un ka "pienākums norādīt izcelsmi uzlabotu caurspīdīgumu un izsekojamību visā pārtikas piegādes ķēdē, kas savukārt palīdzēs efektīvāk cīnīties pret krāpniecību pārtikas jomā un atjaunot patērētāju uzticību".

57. Tomēr uz jautājumiem, kas uzdoti Tiesai prejudiciāla nolēmuma sniegšanai, attiecas atbilstības prezumpcija. Valsts tiesas iesniegto lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu Tiesa var noraidīt tikai tad, ja ir acīmredzams, ka lūgtajai Savienības tiesību normas interpretācijai vai spēkā esamības izvērtējumam nav nekāda sakara ar pamatlietas faktisko situāciju vai tās priekšmetu, ja izvirzītā problēma ir hipotētiska vai ja Tiesai nav zināmi faktiskie vai juridiskie apstākļi, kas nepieciešami, lai sniegtu noderīgu atbildi uz tai uzdotajiem jautājumiem [32].

30 Šajā ziņā skat. spriedumu, 2009. gada 8. septembris, *Budějovický Budvar* (C-478/07, EU:C:2009:521, 114. punkts).

31 Skat. pēc analoģijas spriedumu, 2014. gada 8. maijs, *Assica* un *Kraft Foods Italia* (C-35/13, EU:C:2014:306, 29.–31. punkts).

32 Skat., piemēram, spriedumu, 2015. gada 16. jūnijs, *Gauweiler* u.c. (C-62/14, EU:C:2015:400, 25. punkts).

58. Šajā lietā iesniedzējtiesa nav izslēgusi iespēju, ka valsts likumdevējs, pieņemot dekrētu, ir pamatojies tostarp uz apsvērumiem par piena izturību pārvadājumos. Ņemot vērā to, ka Tiesai nav jurisdikcijas, lai interpretētu valsts tiesības un tādējādi noteiktu, vai mērķi, kurus plānots sasniegt ar apstrīdēto regulu, ir tie paši mērķi, kas norādīti iesniedzējtiesas uzdotajā jautājumā, es uzskatu, ka šis jautājums ir pieņemams.

2. Par lietas būtību

59. Ņemot vērā manus secinājumus par otro iesniedzējtiesas jautājumu, vēlreiz jānorāda, ka 39. panta 2. punkta ir noteikti divi kritēriji tādu dalībvalsts tiesību aktu pieņemšanai, ar kuriem tiek prasīts norādīt pārtikas produkta izcelsmes valsti vai izcelsmes vietu. Saskaņā ar pirmo kritēriju šādu norādi var paredzēt tikai tad, ja pastāv pierādīta saikne starp noteiktām pārtikas produkta īpašībām un tā izcelsmes valsti vai vietu.

60. Saistībā ar jēdzienu "īpašības" iepriekš esmu norādījis, ka tas attiecas uz kādas lietas, piemēram, agronomijas jomā, raksturojumu, piemēram, pārtikas produkta fizikālajām, uzturvērtības, organoleptiskajām un jo īpaši garšas īpašībām.

61. Manā ieskatā, ciktāl 39. panta 2. punktā ir lietots formulējums "noteiktas īpašības" bez turpmākas atsauces uz to raksturojumu, šis noteikums ir piemērojams visos gadījumos, kuros var identificēt saikni starp kādu no pārtikas produkta īpašībām un tā izcelsmes valsti vai vietu. Šajā kontekstā pārtikas produkta izturība pārvadājumos var tikt uzskatīta par vienu no šī produkta īpašībām [33].

62. Tomēr, lai nodrošinātu atbilstību 39. panta 2. punktā noteiktajam pirmajam kritērijam, ir jāpastāv saiknei starp iesniedzējtiesas norādīto īpašību, proti, *pārtikas produkta izturību pārvadājumos*, no vienas puses, un tā izcelsmes valsti vai vietu, no otras puses. Ciktāl tas attiecas uz otro kritēriju, ir jānorāda, ka šī īpašība vispārīgi neizriet no pārtikas produkta izcelsmes valsts vai vietas. Piemēram, noteiktu augļu un dārzeņu gadījumā to audzēšanā izmantotie tehniskie paņēmieni, iespējams, var ietekmēt to spēju izturēt pārvadājumus. Tomēr piena gadījumā šī produkta spēja izturēt pārvadājumus tādā veidā, ka pārvadājumi neietekmē produkta kvalitāti, nav atkarīgi no tā ražošanas vietas, pieņemot, ka visās ražošanas vietās ir ieviesti moderni ražošanas apstākļi. Attiecīgi var pieņemt – protams, ja nav pierādījumu par pretējo –, ka gan Francijā, gan Beļģijā ražotam pienam ir vienāda izturība pārvadājumos.

63. Jāpiekrīt, ka pārvadājumi var ietekmēt citas pārtikas produkta īpašības, piemēram, tā garšu. Tā kā šī pārvadāšana atkarībā no pārtikas produktu izcelsmes valsts vai vietas var aizņemt vairāk vai mazāk laika, rezultātā var pastāvēt saikne starp pārtikas produkta izcelsmi un dažām tā īpašībām. Tomēr, lai nodrošinātu atbilstību 39. pantā noteiktajam kritērijam, proti, ka pastāv pierādīta saikne starp attiecīgām pārtikas produkta īpašībām un tā izcelsmes valsti vai vietu, vēl ir jākonstatē arī tas, ka konkrēta pārtikas produkta pārvadāšana rada objektīvu risku, ka pasliktināsies noteiktas tā īpašības. Ņemot vērā otro kritēriju, piena gadījumā šādām izmaiņām ir jāietekmē tādas tā īpašības, kuras novērtē lielākā daļa patērētāju.

64. Turklāt no dalībvalstīm tiek prasīts, lai tās, darbojoties Savienības tiesību darbības jomā [34] un tādējādi arī ieviešot Regulas Nr. 1169/2011 39. pantu, ievērotu Savienības tiesību vispārīgos principus, tai skaitā arī samērīguma principu. No minētā izriet, ka dalībvalstu pieņemtajiem tiesību aktiem ir jābūt piemērotiem ar attiecīgo tiesisko regulējumu sasniedzamo mērķu īstenošanai, un tie nedrīkst

33 Lai gan ir spēkā higiēnas un drošuma standarti, kas ir daļēji saskaņoti Eiropas līmenī (nepārtrauktas aukstuma ķēdes nodrošināšana u.c.) un kuru mērķis ir saglabāt produktu īpašības to pārvadāšanas laikā, ne visu pārtikas produktu izturība pārvadājumos ir vienāda.

34 Šajā ziņā skat. spriedumu, 2011. gada 1. decembris, *Painer* (C-145/10, EU:C:2011:798, 105. un 106. punkts).

pārsniegt šo mērķu sasniegšanai vajadzīgo. Minētais jo īpaši nozīmē to, ka gadījumā, ja ir iespēja izvēlēties starp vairākiem atbilstošiem pasākumiem, ir jāizvēlas vismazāk apgrūtinošais [35]. Noslēgumā vēlos uzvērt, ka valsts tiesiskais regulējums var garantēt izvirzītā mērķa īstenošanu tikai tad, ja tas faktiski atspoguļo nolūku īstenot to saskanīgi un sistemātiski [36].

65. Pat pieņemot, ka noteiktas īpašības var tikt ietekmētas pārvadāšanas laikā, piena gadījumā šādas sekas, šķiet, var iestāties tikai tad, ja tas ir "svaigs" piens (proti, svaigpiens vai pasterizēts piens). Ciktāl no lietas materiāliem var secināt, apstrīdētā regula bez nošķiršanas tiek piemērota visa veida pienam, t.i., gan "svaigam" pienam, gan sterilizētam pienam, šis tiesiskais regulējums pārsniedz iesniedzējtiesas norādītā mērķa sasniegšanai nepieciešamo.

66. Tomēr gadījumā, ja var *zinātniski* pierādīt, ka noteiktas piena un pat sterilizēta piena īpašības neatkarīgi no tā, vai tās ir fizikālās, uzturvērtības, organoleptiskās vai garšas īpašības, tiek ietekmētas pārvadāšanas laikā un patērētājiem šīs konkrētās īpašības šķiet nozīmīgas – atbilstoši otrā jautājuma izvērtējumā norādītajam –, apsvērumi saistībā ar pārtikas produktu izturību pārvadājumos un to bojāšanās risku ir jāņem vērā.

67. Taisnība, ka "svaiga" piena gadījumā jautājums par tā svaigumu pats par sevi lielākā vai mazākā mērā atkarībā no attiecīgā piena veida ir saistīts ar attālumu no piena ražošanas līdz piena pārdošanas vietai [37]. Tomēr šajā kontekstā jānorāda, ka apstrīdētā dekrēta 3. panta III punktā ir paredzēts, ka gadījumā, ja piens ir ražots kādā citā dalībvalstī, izņemot Franciju, ziņas par izcelsmi var norādīt šādi: "izcelsme: ES". Savukārt 3. panta IV punktā ir noteikts, ka gadījumā, ja piens vai piens, ko izmanto par sastāvdaļu piena produktos, ir iegūts, iepakots vai apstrādāts vienā vai vairākās valstīs, kuras nav Eiropas Savienības dalībvalstis, ziņas par izcelsmi var norādīt šādi: "izcelsme: ārpus ES".

68. Ciktāl ar minētajiem noteikumiem piedāvātās norāžu alternatīvas "Francija", "ES" un "ārpus ES" nav pietiekami precīzas, lai patērētāji, kaut netieši, varētu izvērtēt attālumu, kas veikts, pārvadājot pienu, apstrīdētais dekrēts šķiet neatbilstošs Francijas valdības izvirzītajam argumentam, proti, ka likumdevējs ir vēlējies informēt patērētājus par piena sabojāšanās risku tranzīta laikā.

69. Turklāt šķiet, ka dekrēts tā pašreizējā formā neiztur samērīguma testu, jo mērķis informēt patērētājus par iespējamu saikni starp ilgstošu piena pārvadāšanu un šī piena kvalitāti netiek īstenots saskanīgi un sistemātiski [38]. Šādam secinājumam par labu runā arī fakts, ka saskaņā ar minētā dekrēta 6. pantu uz piena produktiem, kas likumīgi ražoti citā dalībvalstī, šī dekrēta noteikumi nav attiecināmi. Tādējādi, piemēram, siers, kas ražots Itālijā no vācu piena un vēlāk pārdots Francijā, netiktu skarts.

70. Tomēr, tā kā saskaņā ar LESD 267. pantu Tiesai nav kompetences piemērot Savienības tiesību normu konkrētā gadījumā – un, visbeidzot, novērtēt valsts tiesību aktu spēkā esamību, atsaucoties uz šādu normu –, iesniedzējtiesai pašai ir jāizvērtē, ņemot vērā visus Francijas valdības sniegtos papildu paskaidrojumus, vai ir izpildīti četri šo secinājumu 64. punktā izklāstītie nosacījumi.

71. Šādos apstākļos es ierosinu uz trešo jautājumu atbildēt, ka 39. panta 2. punkts ir interpretējams tādējādi, ka apsvērumi saistībā ar pārtikas produktu izturību pārvadājumos un to bojāšanās risku pārvadājumu laikā var tikt ņemti vērā, lai noteiktu pierādītās saiknes pastāvēšanu starp dažām pārtikas produktu īpašībām un to izcelsmi 39. panta 2. punkta piemērošanas nolūkā, ja, pirmkārt, tiek pierādīts,

35 Skat., piemēram, spriedumu, 2016. gada 4. maijs, *Philip Morris Brands* u.c. (C-547/14, EU:C:2016:325, 165. punkts un citētā judikatūra).

36 Skat., piemēram, spriedumu, 2018. gada 14. novembris, *Memoria* un *Dall'Antonia* (C-342/17, EU:C:2018:906, 52. punkts).

37 Šeit varētu argumentēt, ka izcelsmes valsts vai izcelsmes vietas norāde ne vienmēr ir labākais veids, kā informēt patērētājus par piena pārvadāšanas attālumu no ražošanas vietas līdz pārdošanas vietai. Piemēram, gadījumā, ja piens ir importēts Francijā no Beļģijas, attālums no ražošanas vietas līdz patēriņa vietai vai tālākas izmantošanas vietai dažos gadījumos var būt īsāks nekā gadījumā, ja piens ir ražots kādā citā vietā Francijā. Tomēr prasība uz iepakojuma norādīt minēto informāciju pārtikas apritē iesaistītajiem uzņēmējiem ir vieglāk īstenojama un, visticamāk, ir saistīta ar zemākām izmaksām nekā tādas prasības gadījumā, saskaņā ar kuru uz iepakojuma ir jānorāda veiktais attālums, pārvadājot pienu, jo šis attālums var atšķirties atkarībā no izplatīšanas ķēdes.

38 Skat., piemēram, spriedumu, 2018. gada 14. novembris, *Memoria* un *Dall'Antonia* (C-342/17, EU:C:2018:906, 52. punkts).

ka piens pārvadāšanas laikā var sabojāties; otrkārt, šādas izmaiņas ietekmē tādas pārtikas produkta īpašības, kurām lielākā patērētāju daļa piešķir lielu nozīmi; treškārt, šī prasība ir vieglāk īstenojama nekā jebkurš cits pasākums, kas ir tiešāk saistīts ar attālumu, kurš veikts, pārvadājot pienu, vai pārvadāšanai patērēto laiku, un, ceturtkārt, mērķis informēt patērētājus par pārvadāšanas radītajiem riskiem attiecībā uz pārtikas produktu īpašībām ar valsts tiesību aktu tiek īstenots saskanīgi un sistemātiski.

D. Par ceturto jautājumu

72. Ar ceturto jautājumu iesniedzējtiesa vaicā, vai Regulas Nr. 1169/2011 39. pantā paredzēto kritēriju vērtējums nozīmē aplūkot pārtikas produkta īpašības kā unikālas tā izcelsmes dēļ vai tās tiek garantētas ar šo izcelsmi, un šajā pēdējā minētajā gadījumā – vai ziņas par izcelsmi var būt konkrētākas nekā norādes "ES" vai "ārpus ES" formā, lai gan ir Eiropas Savienībā piemērojamo tiesību normu saskaņošana veselības un vides jomā.

73. Iepriekš šajos secinājumos, sniedzot atbildi uz otro jautājumu, esmu norādījis, ka 39. panta 2. punktā ir noteikti divi atsevišķi kritēriji, pirmkārt, attiecībā uz pierādītas saiknes esamību starp dažām pārtikas produkta īpašībām un tā izcelsmes valsti vai vietu un, otrkārt, attiecībā uz nepieciešamību dalībvalstīm pierādīt, ka lielākā patērētāju daļa piešķir būtisku nozīmi šai informācijai.

74. Ņemot vērā to, ka saiknei starp noteiktām pārtikas produkta īpašībām un tā izcelsmi ir jābūt "pierādītai", ar pirmo kritēriju prasīts, lai pārtikas produktiem ar noteiktu izcelsmi piemīt attiecīgas īpašības, kas ir specifiski saistītas ar to izcelsmes vietu. Tomēr 39. panta 2. punkta tekstā nav noteikts, ka šīm īpašībām ir jābūt unikālām, t.i., tādā ziņā, ka šīs īpašības ir specifiskas kādā unikālā valstī, kā arī nav nepieciešams, lai dalībvalsts, kas pieprasa šādu norādi, ir viena no valstīm, kurās šiem pārtikas produktiem piemīt attiecīgās īpašības.

75. Tomēr, lai tiesību akts būtu atbilstošs samērīguma principam, kā tas pēc būtības ir norādīts 39. panta 2. punktā, lielākajai patērētāju daļai ir ne tikai jāpiešķir būtiska nozīme no noteiktām valstīm vai vietām nākušu pārtikas produktu specifiskām īpašībām, bet viņiem ir jābūt arī zināmām asociācijām par šo īpašību sasaisti ar noteiktām valstīm vai vietām. Pretējā gadījumā izcelsmes valsts vai izcelsmes vietas norāde nepildīs savu funkciju saskaņā ar Regulas Nr. 1169/2011 3. panta 1. punktu – radīt pamatu, uz kuru balstoties patērētāji varētu pieņemt apzinātu lēmumu.

76. Saistībā ar to, cik lielā mērā var paļauties, ka no attiecīgas valsts vai vietas nākušiem pārtikas produktiem piemīt konkrētās īpašības, es uzskatu, ka pietiek pierādīt saikni starp konkrētiem ražošanas apstākļiem, jo īpaši tehniskiem paņēmieniem un klimatiskajiem apstākļiem, kas vispārīgi ir raksturīgi konkrētajai valstij, un šīm īpašībām. Attiecīgi es uzskatu, ka pārtikas produktu, kas nāk no konkrētām valstu grupām vai ģeogrāfiskajiem reģioniem, īpašības var būt specifiskas to izcelsmes dēļ, bet minētās produkta īpašības nav garantētas produkta izcelsmes dēļ.

77. Tā kā šīs īpašības var izrietēt no vairākiem faktoriem, piemēram, klimata apstākļiem, augsnes īpašībām vai piemērotajiem ražošanas standartiem, izcelsmes valsts vai izcelsmes vietas norāde var būt konkrētāka nekā norādes "ES" vai "ārpus ES", lai gan ir Eiropas Savienībā piemērojamo tiesību normu saskaņošana veselības un vides jomā.

78. Pat tādā gadījumā, ja šīs īpašības izriet no piemērojamā ražošanas standarta, arī pēc saskaņošanas dalībvalstīm var tikt atstāta rīcības brīvība speciālu tiesību aktu pieņemšanai, kā tas ir arī šajā gadījumā. Patiešām, šī saskaņošana, iespējams, nav izsmeļoša, kā ierosina šis jautājums, bet tā varētu attiekties tikai uz veselības un vides jautājumiem, turpretim piemērotajiem valsts standartiem var būt

citi mērķi, piemēram, sasniegt attiecīgu izcilības pakāpi attiecīgajam pārtikas produktam. Lai atbalstītu šādu "tiekšanos uz virsotnēm", patērētājiem vajadzētu būt iespējai identificēt tāda pārtikas produkta izcelsmi, kura kvalitātei tie piešķir ievērojamu vērtību, ja ir skaidri zināms, ka dažas dalībvalstis piemēro augstākus ražošanas standartus.

79. Līdz ar to, ja pārtikas produktam raksturīgās īpašības ir saistītas ar klimatiskajiem apstākļiem, augsnes īpašībām vai piemērojamiem ražošanas standartiem, dalībvalsts, pamatojoties uz 39. panta 2. punktu, var noteikt kā obligātu izcelsmes valsts norādi, lai patērētājiem, kas ir ieinteresēti šādās produkta īpašībās, ļautu izdarīt apzinātu izvēli. Tomēr gadījumā, ja attiecīgā pārtikas produkta, par kuru patērētājiem ir interese, īpašības ir garantētas ar to, ka Savienības teritorijā tiek piemēroti pilnībā saskaņoti ražošanas standarti, dalībvalsts nevar pieprasīt konkrētāku norādi kā vien norādi "ES/ārpus ES". Šādā gadījumā nav nepieciešamības pēc konkrētākas norādes, un attiecīgi šāds pasākums pārsniedz to, kas nepieciešams saskaņā ar samērīguma principu.

80. Saistībā ar pienu, pat tādā gadījumā, ja jautājums nav konkrēti saistīts ar šo pārtikas produktu, es neesmu pilnībā pārliecināts, ka ar Savienības tiesībām panāktā saskaņošana pilnībā aptver visus piena ražošanas procesa apstākļus, kas *inter alia* ir atkarīgs no govju barības, kā arī to vispārējiem labturības apstākļiem. Vēlos norādīt, ka, piemēram, Regulas Nr. 178/2002, uz kuru *Lactalis* pamato savus argumentus, 1. panta 2. punktā ir noteikts, ka šī regula tikai nosaka vispārīgos principus, kas dalībvalstīm ir jāievēro. Līdzīgi arī Direktīvas 98/58/EK [39] 1. panta 1. punktā ir noteikts, ka šī direktīva tikai nosaka obligātos standartus attiecībā uz lauksaimniecībā izmantojamo un audzēto dzīvnieku aizsardzību [40]. Citos tiesību aktos, piemēram, Regulā (EK) Nr. 853/2004 [41], dalībvalstīm ir paredzēta iespēja pieņemt atkāpes pasākumus [42]. Turklāt Tiesas sēdē Komisija apstiprināja, ka noteikumi par piena ražošanu nav pilnībā saskaņoti.

81. Ņemot vērā iepriekš minēto, es uzskatu, ka uz ceturto jautājumu ir jāatbild, ka saskaņā ar Regulas Nr. 1169/2011 39. pantu ir paredzēts, ka pārtikas produktu, kas nāk no konkrētām valstu grupām vai ģeogrāfiskajiem reģioniem, īpašības var būt specifiskas to izcelsmes dēļ, bet produkta izcelsme ne vienmēr nodrošina minētās produkta īpašības. Šis noteikums neliedz dalībvalstij noteikt papildu obligātu norādi saistībā ar ražošanas vietu, kas ir konkrētāka par norādi "ES/ārpus ES", lai gan ir Eiropas Savienības teritorijā piemērojamo veselības un vides standartu saskaņošana.

Secinājumi

82. Ņemot vērā minētos apsvērumus, es ierosinu Tiesai uz *Conseil d'État* (Valsts padome, Francija) uzdotajiem jautājumiem atbildēt šādi:

1) Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1169/2011 (2011. gada 25. oktobris) par pārtikas produktu informācijas sniegšanu patērētājiem 26. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to ir panākta saskaņošana nosacījumiem, uz kuru pamata izcelsmes valsts vai izcelsmes vietas norādi attiecībā uz pienu kā galaproduktu un pienu, ko izmanto par sastāvdaļu piena produktos, dalībvalstis var noteikt kā obligātu. Tomēr šī norma tām neliedz padarīt šo norādi par obligātu, pamatojoties uz šīs regulas 39. pantu, ja to attaisno tādi apsvērumi kā sabiedrības veselības aizsardzība, patērētāju tiesības, izvairīšanās no krāpšanas vai negodīgas konkurences novēršana un ja ir izpildīti šajā noteikumā paredzētie nosacījumi.

39 Padomes Direktīva (1998. gada 20. jūlijs) par lauksaimniecībā izmantojamo dzīvnieku aizsardzību (OV 1998, L 221, 23. lpp.).

40 Attiecīgi es šos noteikumus izprotu tādējādi, ka to mērķis ir nodrošināt, lai pārtikas produktiem, kas ir apritē Savienības tirgū, ir zināmas minimālās kvalitātes īpašības, nevis identiskas īpašības.

41 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (2004. gada 29. aprīlis), ar ko nosaka īpašus higiēnas noteikumus attiecībā uz dzīvnieku izcelsmes pārtiku (OV 2004, L 139, 55. lpp., un kļūdu labojums – OV 2004, L 226, 22. lpp.).

42 Skat. Regulas Nr. 853/2004 10. panta 3. punktu.

2) 39. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nosaka divus atsevišķus kritērijus. Līdz ar to pirmā kritērija, kas attiecas uz pierādītas saiknes esamību, novērtējums nevar balstīties tikai uz subjektīvu novērtējumu par saiknes, ko vairums patērētāju var noteikt starp pārtikas produkta īpašībām un tā izcelsmi, nozīmi, bet šis vērtējums prasa, lai noteiktiem pārtikas produktiem, kas nāk no attiecīgas valsts vai vietas, piemistu attiecīgas kvalitātes īpašības vai iezīmes, kas tos nošķir no tāda paša veida pārtikas produktiem, kuriem ir cita izcelsmes valsts vai vieta.

3) 39. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka apsvērumi saistībā ar pārtikas produktu izturību pārvadājumos un to bojāšanās risku pārvadājumu laikā var tikt ņemti vērā, lai noteiktu pierādītas saiknes pastāvēšanu starp dažām pārtikas produktu īpašībām un to izcelsmi 39. panta 2. punkta piemērošanas nolūkā, ja, pirmkārt, tiek pierādīts, ka piens pārvadāšanas laikā var sabojāties; otrkārt, šādas izmaiņas ietekmē tādas pārtikas produkta īpašības, kurām lielākā patērētāju daļa piešķir lielu nozīmi; treškārt, šī prasība ir vieglāk īstenojama nekā jebkurš cits pasākums, kas ir tiešāk saistīts ar attālumu, kurš veikts, pārvadājot pienu, vai pārvadāšanai patērēto laiku, un, ceturtkārt, mērķis informēt patērētājus par pārvadāšanas radītajiem riskiem attiecībā uz pārtikas produktu īpašībām ar valsts tiesību aktu tiek īstenots saskanīgi un sistemātiski.

4) Regulas Nr. 1169/2011 39. pantā ir paredzēts, ka pārtikas produktu, kas nāk no konkrētām valstu grupām vai ģeogrāfiskajiem reģioniem, īpašības var būt specifiskas to izcelsmes dēļ, bet produkta izcelsme ne vienmēr nodrošina minētās produkta īpašības. Šis noteikums neliedz dalībvalstij noteikt papildu obligātu norādi saistībā ar ražošanas vietu, kas ir konkrētāka par norādi "ES/ārpus ES", lai gan ir Eiropas Savienības teritorijā piemērojamo veselības un vides standartu saskaņošana.